

TÕRVANDI LASTEAED RÜBLIK

ÕPPEKAVA

SISUKORD

Üldsätted	4
Lasteaia liik ja eripära	5
Lasteaia liik ja eripära	5
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted	6
Alushariduse alusväärtused	6
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	6
Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	7
Õpikäsitus	8
Kasutatavad õppe- ja kasvatustegevuse metoodilised alused	8
Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	9
Lasteaia õppeaasta	9
Lasteaia päevakava koostamise põhimõtted	9
Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	9
Rühma õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	10
Projektõppe korraldus	10
Õppekäikude korraldus	10
Eesti keele kui teise keele õppe korraldus	11
Tugispetsialistide töökorraldus	11
Haridusliku erivajadusega laste arengu toetamine	12
Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)	13
Individuaalne arenduskava (IAK)	13
Koostöö lastevanematega	14
Üldoskuste õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja	15
lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti	15
Üldoskused	15
Mänguoskused	15
Tunnetus- ja õpioskused	17
Sotsiaalsed oskused	20
Eneseregulatsiooni oskused	22
Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse eeldatavad arengutulemused	24
Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused	24
VALDKOND MINA JA KESKKOND	24
VALDKOND KEEL JA KÕNE	30
VALDKOND MATEMAATIKA	33
VALDKOND KUNST	37
VALDKOND MUUSIKA	39
VALDKOND LIIKUMINE	42

VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	45
VALDKOND PÄRIMUSKULTUUR	48
Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning 1-3 -aastaste laste eeloscused vanuseti	49
Mänguoscused	49
Tunnetus- ja õpioscused.....	49
Sotsiaalsed oscused.....	50
Eneseregulatsioonioscused	50
Valdkond Mina ja keskkond	50
Valdkond Keel ja kõne.....	50
Valdkond Matemaatika	51
Valdkond Kunst	51
Valdkond Muusika.....	51
Valdkond Liikumine	52
Lapse arengu hindamine	53
Lapse arengu analüüsimise ja hindamise eesmärgid.....	53
Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus.....	53
Koolivalmiduse hindamine	53
Lapse arengumapp	54
Lapse arenguestlus	55
Õppekava arendamise ja täiendamise kord.....	55
LISAD.....	56
Lisa 1. HOP mudel.....	57

Üldsätted

Tõrvandi lasteaed Rüblük õppekava (edaspidi õppekava) on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud Alushariduse riikliku õppekava (2025) alusel. Lasteaia õppekava on koostatud ja arendatud lasteaia pedagoogide, tugispetsialistide ja lastevanemate osalusel. Lasteaia õppekava kinnitab lasteaia direktor pedagoogilise koosoleku ettepanekul.

Õppekava määrab kindlaks:

- lasteaia liigi ja eripära;
- alushariduse alusväärtused;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid;
- õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korralduse ja põhimõtted (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
- õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
- lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;
- lapse arengu toetamise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- haridusliku erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- lastevanematega tehtava koostöö põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- õppekava uuendamise ja täiendamise korra.

Lasteaia liik ja eripära

Lasteaia liik ja eripära

Tõrvandi lasteaed Rüblik on munitsipaalõppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteasutuse põhimäärusest. Lasteaial on kolm õppehoonet, mille juriidilised aadressid on järgnevad: Aia 3, Ringtee 1 ja Papli 4, Tõrvandi, Kambja vald. Lasteaias on 17 rühma. 1969 -2017 oli lasteaed 4-rühmaline, 2017.a. veebruarist 6-rühmaline. 2021. aastal avati uues hoones (Ringtee 1) 8 rühma, 2022. aasta augustis lisandus 1 rühm. 2023. aastal avati moodulmajas (Papli 4) 2 rühma. Lasteaia teeninduspiirkond on Kambja vald. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Lasteaed kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Lasteaia õppe- ja kasvatuse põhisuundadeks on looduse, loovuse ja rahvatraditsioonide väärtustamine. Lasteaias tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi ning kantakse edasi eestlaste pärimust läbi rahvamängude ja – laulude, vanasõnade ja kõnekäändude. Lasteaia suur ja lastele mitmekesiseid tegevusvõimalusi pakkuv õueala loob tingimused looduse tundmaõppimiseks ja õuesõppe rakendamiseks. Õuealal on oma staadion, õuesõppe klass, kelgumägi ja õppimist soodustav haljastus (taimekastid, kõrghaljastus, erinevad puuliigid jne). Õuealal saavad lapsed aktiivselt liikuda ja sportida. Maaelu Uudishimukeskuse lähedus võimaldab rikastada rahvatraditsioonide väärtustamist.

Visioon

Rüblikud mängivad, õpivad ja töötavad mainekas, omanäolises ja kaasaegses lasteaias.

Missioon

Rüblik saab turvalises keskkonnas areneda eakohaselt läbi arendavate tegevuste, mängude, rahvatraditsioonide, looduse ja loovuse.

Väärtused

Turvatus – Pakume sõbralikku, positiivset ja turvalist keskkonda lapsele, lapsevanemale ja töötajale.

Koostöö – Tegutseme ühiste eesmärkide nimel ja väärtustame meeskonnatööd ning avatust erinevate huvigruppide vahel.

Tervislikkus – Pöörame tähelepanu tervislikele eluviisidele, tervislikule toitumisele ja füüsilisele aktiivsusele.

Loovus – Hindame ja toetame kõrgelt lapse ning personali loovust läbi erinevate tegevuste.

Aastaringist lähtuv rütmilisus – Väärtustame laste päeva, nädala, kuu, aasta rütmi, arvestades rahvuslikkust, paikkonna eripära ja traditsioone, omanäolisust.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

Alushariduse alusväärtused

Õppe- ja kasvatustegevus põhineb lapsepõlve väärtustamisel. Lasteaia peamiseks ülesandeks on kaitsta ja edendada lapse õigust täisväärtuslikule ning turvalisele lapsepõlvele. Lasteaias toetatakse võrdsel määral lapse vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Lasteaed loob tingimused lapse erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks, eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Lasteaed kujundab koostöös koduga väärtushoiakuid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ning ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kodumaa-armastus, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, terviseteadlikkus, keskkonna jätkusuutlikkus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng lasteaia ja kodu koostöös. Õppe- ja kasvatustegevus toetab laste kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusena kujunevad lastel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning arengut, et luua kuni kolmeaastase lapse puhul eeldused hakkamasaamiseks lasteaias ning kolme- kuni seitsmeaastase lapse puhul eeldused põhihariduse omandamiseks ja edasijõudmiseks igapäevaelus.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse organiseerimisel:

- selgitatakse välja lapse arengutase, millest lähtutakse tegevuste eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;
- tagatakse igale lapsele eduelamus;
- toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- luuakse turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õhkkond;
- väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis;
- väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga;

- toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades;
- kasutatakse digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks.

Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

Õpetaja loob õpi- ja kasvukeskkonna koostöös laste, abiõpetaja ja teiste töötajatega, kaasates vajadusel lapsevanemaid. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- lähtutakse lapse heaolust, ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ning lasteaia tavadest;
- luuakse usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond;
- suunatakse lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema;
- väärtustatakse ja tunnustatakse ideede ning arvamuste paljusust;
- tagatakse aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning kõikidele lastele tagatakse võrdsed võimalused;
- kohandatakse tegevusi, õpet ja õppematerjale paindlikult, võimaldatakse valikute tegemist ning luuakse võimalused aktiivseks osaluseks;
- tehakse koostööd vanematega.

Füüsilise keskkonna kujundamisel:

- tagatakse turvalisus;
- tehakse õppeprotsess nähtavaks;
- tagatakse õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus ja mitmekesisus;
- luuakse võimalusel füüsiline keskkond, mis on lihtsasti ümberkohaldatav, paindlik ning aktiivset liikumist võimaldav liigendatud rühmaruum, mis võimaldab tegutseda alarühmades ja pakub võimalusi omaette olemiseks;
- luuakse võimalused mängimiseks ja aktiivseks liikumiseks ruumides ja õues.

Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi lasteaia siseruumides ning õues, samuti väljaspool lasteaeda.

Õpikäsitlus

Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis. Õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes ja oskustes, väärtustades õppeprotsessi.

Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mille organiseerimisel võetakse arvesse lapse: füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid; kultuurilist ja keelelist tausta; huvisid ja vajadusi.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Väärtustatakse lapse loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

Kasutatavad õppe- ja kasvatustegevuse metoodilised alused

Lapse arendamisel lähtutakse lapsest, tema vajadustest ja huvidest.

Lasteaias järgitakse peamiselt **J. Käisi** põhimõtteid, kus:

- õppe- ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elu ümbritsevat keskkonda käsitletavad teemad (kodulooline põhimõte);
- kõik õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad seostatakse üheks tervikuks kasutades üldõpetuslikku õpetusviisi (kergemalt raskemale, lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale);
- koduloo teemad valitakse kodukoha elust ja loodusest, mis on kooskõlas aastaaegade vaheldumisega;
- iga teema käsitus, pikkus ja laad sõltub selle sisust.

Lisaks üldõpetuslikule õpetusviisile rakendatakse ka rühmakeskset **projektõpet**, kus:

- võimaldatakse lastel süstemaatiliselt uurida, mõelda, esitada küsimusi, planeerida;
- soodustatakse õppijate omavahelist koostööd, kriitilist mõtlemist, loovust ja probleemilahendusoskusi, võimaldades neil arendada praktilisi oskusi ning rakendada teoreetilisi teadmisi.

Projektõpe toetab üldõpetuslikku lähenemist, mis keskendub terviklike ja eluvaldkondadega seotud teemade käsitlemisele, kus ühendatakse erinevad teadmised ja oskused ühtseks tervikuks. Projektõppe kaudu seostab laps oma õppeprotsessi reaalse eluga.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Lasteaia õppeaasta

Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood kestab 1. septembrist 31. maini. Suvekuudel toimuvad mängulised tegevused toas ja õues, õppeaasta jooksul omandatud korralduse ja kinnistatakse läbi mänguliste tegevuste. Sügisel toimub laste arengutaseme hindamine, mille käigus vaatlevad ja hindavad lapsi rühmaõpetajad koostöös eripedagoogi ja logopeediga. Lisaks rühmaõpetajatele toetatakse laste arengut ka muusika- ja liikumistegevuste kaudu. Eesti keelest erineva kodukeelega laste eesti keele omandamist toetatakse rühmategevustes. Planeerimisprotsess toimub Eesti Lasteaedade Internetipõhises Õppeinfosüsteemis (ELIIS).

Lasteaia päevakava koostamise põhimõtted

Lasteaia päevakava koostamisel lähtutakse kehtivast haridus- ja teadusministri määrusest „Lastehoiu ja koolieelse lasteasutuse õpi- ja kasvukeskkonna nõuded“. Lasteaia päevakava kinnitab direktor.

Päevakava koostamisel võetakse arvesse lasteaia lahtioleku aega ning laste ealisi ja individuaalseid arenguvajadusi.

Päevakava koostamisel võetakse arvesse, et:

- lapsel peab olema piisavalt ja võimalusi aktiivseks ning vaikseteks tegevusteks, mis moodustavad lapse jaoks tasakaalustatud terviku nii, et õppe- ja kasvatustegevused, igapäevatoimingud ja vabategevused vahelduvad sujuvalt;
- tegevuste planeerimisel arvestatakse lastele soovitatud õues viibimise aega;
- kuni kolmeaastasele lapsele on tagatud üldjuhul kuni kaks tundi puhkeaega päevas valikuvõimalusega une ja muu vaiksuse tegevuse vahel;
- nelja- kuni seitsmeaastasele lapsele on tagatud üldjuhul kuni üks tund puhkeaega päevas valikuvõimalusega une ja muu vaiksuse tegevuse vahel;
- haridusliku erivajadusega lapsele peab võimaldama puhkeaja lapse tervisest ja arengulisest eripäradest lähtudes.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise kavandamine toimub lasteaia päevakava, õppeaasta tegevuskava ning perioodi- või projektiplaani alusel. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil vajadusel teha muudatusi. Õppe- ja kasvatustegevus toimub läbi igapäevatoimingute, laste mängu ning pedagoogide kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lapse arengutasemest, vanusest, huvist ning põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Õppe- ja kasvatustegevuse koha valikul arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidega, erinevate valdkondade lõimimuga, tegevuseks vajalike vahenditega ning õpetajate, abiõpetajate või teiste töötajate kaasamisega õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas, lähtuvalt ilmast viiakse õppetegevusi läbi õues. Õppe- ja

kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises keskkonnas, kus võimaldatakse lastel tegutseda muu hulgas nii individuaalselt kui ka väikestes gruppides. Muusika- ja liikumisõpetajad arvestavad õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel rühmades käsitletava temaatika, laste arengutaseme ja individuaalsusega.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Tõrvandi lasteaed Rüblik on avatud tööpäevadel kell 7.00-18.00, eelneval kokkuleppel lapsevanemaga on avatud valverühm kell 18.00-18.30. Juulikuus on lasteaed suletud kollektiivpuhkuse tõttu, sellel perioodil on vallas avatud valvelasteaed.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandab rühma meeskond lähtudes lasteaia õppekavas püstitatud eesmärkidest, laste vanusest, laste arengu tasemest, laste huvidest, ettepanekutest ning eeldatavatest laste üld- ja õpioskustest.

Rühma õpetajad koostavad perioodi- või projektiplaani, mis määratleb õppe- ja kasvatustegevuste põhisuunad teatud ajaperioodiks, lähtub laste huvidest, kogemustest ja aktuaalsetest teemadest. Projektipõhine õpe toetab laste uurimisoskuste, loovuse ja koostöövõime arengut ning aitab siduda erinevaid õppevaldkondi tervikuks.

Õppe- ja kasvatustegevuse koha valikul arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidega, erinevate valdkondade lõiminguga, tegevusteks vajalike vahenditega ning õpetajate, abiõpetajate või teiste töötajate kaasamisega õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks õppe- ja kasvatustegevuse seos õppekavaga, eesmärgid, tegevused, teemakäsitus ning kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest, samuti õppimise protsess (kogemused, tegevused) ja laste kognitiivne potentsiaal (arutlusoskus, väljendatud seisukohad, teadmised).

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on ametlik elektrooniline dokument (ELIIS'is), mille täitmine on kohustuslik ja korrektne. Päevikus kajastuvad läbiviidud õppe- ja kasvatustegevused, individuaalne töö lastega ning õppe- ja kasvatustegevust toetavad tegevused.

Hiljemalt jooksva õppeaasta 31. maiks esitavad pedagoogid ja tugispetsialistid lasteaia õppejuhile rühma õppe- ja kasvatustöö analüüsi.

Projektõppe korraldus

Pedagoogid koguvad erinevate tegevuste käigus informatsiooni laste huvidest ja tähelepanu äratavate teemade kohta. Projektide temaatikasse lõimitakse lasteaia õppekava üldoskused ja erinevate valdkondade õpisisu ning eesmärgid. Projektid koostatakse ELIIS'is projektiplaani malli, periood kujuneb välja laste huvist, ka teemaarendusest. Projekti lõppedes koostatakse ELIIS'is projekti analüüs, kus hinnatakse laste oskuste saavutamist ja projekti tegevuse tulemuslikkust. Projektitegevuse protsessi kirjeldatakse ELIIS'i päevikus päevakirjelduses. Projektid on ELIIS'is vanematele avalikustatud.

Õppekäikude korraldus

Õppekäik on õppe- ja kasvatustööd toetav tegevus, mis on kooskõlas lasteaia ja rühma päevakava- ja eesmärkidega. Pedagoogide organiseeritud õppekäikudele kaasatakse vajadusel ka lapsevanemaid. Lapsevanemaid informeeritakse õppekäigule minekust, õppekäigu taotluse kinnitab juhtkonna esindaja. Enne õppekäigule minekut täidetakse taotlus, milles kajastub õppekäigu eesmärk, sihtkoht, kuupäev, mineku ja tuleku kellaaeg, seos õppekavaga, transport, kaasas olevate laste ja saatjate nimekiri ning lastevanemate

telefoninumbrid. Lisaks märgitakse info, kuidas on tagatud laste turvalisus. Õppekäigul osalejad (kaasa arvatud saatjad) on kohustatud kandma helkurveste, kaasas on esmaabikott. Õppekäigul on kaasas olenevalt laste arvust minimaalselt kaks saatjat.

Eesti keele kui teise keele õppe korraldus

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe. Lasteaias või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustöö toimub eesti keeles, omandavad muu kodukeelega lapsed eesti keele lõimitud tegevuste ja täieliku keelekümluse kaudu. Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset kui ka vanust. Muu kodukeelega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

Tugispetsialistide töökorraldus

Lasteaia tugimeeskonda kuuluvad logopeedid, eripedagoogid, tugiteenuste koordineerija, vajadusel teised spetsialistid (muusika- ja/või liikumisõpetaja, mänguterapeut).

Rühmaõpetaja ülesanne on tagada lapse võimete maksimaalne arendamine, arengu erisuste märkamine ning individuaalse arenduskava koostamine ja täitmine koostöös tugispetsialistidega.

Logopeedi töö eesmärgiks on lapse kommunikatsioonivõime – suulise ja kirjaliku kõneloome ja mõistmisoskuse ning mitteverbaalse suhtlemise arendamine. Logopeed teeb koostööd teiste tugispetsialistidega, lapse õpetajate ja perega ning juhendab neid (nt individuaalsed kohtumised, arenguestlusel osalemine, lapse arengu ümarlaud). Logopeed osaleb last puudutava dokumentatsiooni (nt kõne iseloomustus, individuaalne arenduskava vms) täitmisel.

Eripedagoogi töö eesmärgiks on arendada laste psüühiliste protsesside arengut (tähelepanu, taju, mälu, mõtlemine). Eripedagoog pöörab tähelepanu lapse õpioskuste arengule, õpimotivatsioonile, toetab tegevuste kaudu lapse kõnet ja käitumist. Eripedagoog teeb koostööd teiste tugispetsialistidega, lapse õpetajate ja perega ning juhendab neid (nt individuaalsed kohtumised, arenguestlusel osalemine, lapse arengu ümarlaud). Eripedagoog osaleb last puudutava dokumentatsiooni (nt iseloomustus, individuaalne arenduskava vms) täitmisel.

Tugiteenuste koordineerija (TUKO) toetab rühmameeskondasid erinevate toevajadustega lastega läbiviidava igapäevatöö koordineerimisel ning suunab ja juhib erinevate lapsega tegelevate spetsialistide koostöövestluste läbiviimist ja protsessi. TUKO osaleb ümarlaudadel, kaasab vajadusel ka teisi lasteaia tugispetsialiste.

Tugispetsialistid selgitavad iga õppeaasta alguses välja tuge vajavad lapsed, kaasates rühma õpetajaid ning vajadusel lapsevanemaid. Hindamist viiakse läbi nii individuaalselt kui ka rühmakeskkonnas.

Tugispetsialistid koostavad hindamise järel analüüsi, mille käigus selguvad toetust saama hakkavate laste nimekirjad. Arendustöö planeeritakse iga lapse toevajadusest lähtuvalt. Tugiteenuste osutamiseks lapsele annab lapsevanem kirjaliku nõusoleku. Lapsevanemal on õigus olla kursis oma lapse arendustegevusega, kohtuda tugispetsialistidega ning olla arendustegevusse kaasatud.

Läbiviidud tugiteenuste järel koostavad tugispetsialistid kokkuvõtte selle tulemuslikkusest ja jätkamise või lõpetamise vajadusest.

Direktor märgib ARNO keskkonnas laste andmete juurde laste tugimeetmete saamise vajaduse ja rakendatavuse. Lapse arengusse kaasatud osapooled on kohustatud last puudutava teabe kasutamisel ja jagamisel järgima kehtivat seadusandlust ning lasteaia siseseid kokkuleppeid.

2025. aastal koostati põhjalik lapse heaolu toetamise mudel, milles on välja toodud lisatuge vajava lapse toetamise töökorraldus lasteaias. Mudel on leitud Tõrvandi lasteaed Rüblik õppekava lisast. (Lisa 1, HOP mudel)

Haridusliku erivajadusega laste arengu toetamine

Haridusliku erivajadusega laps (HEV- laps) on laps, kelle võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh keha-, kõne-, meele- või kognitiivne puue, käitumisraskused, üld- või eriandekus) erinevad sedavõrd, et tavapärane õpikeskkond ja õppe- ja kasvatusteprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt. Andekaid lapsi iseloomustavad eelkõige üldvõimed, mis on tunduvalt üle keskmise, ka eesmärgikindlus ja loovus. Lasteaed lähtub õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt osaleb laps õppe- ja kasvatustegevuses suurema osa ajast koos kõigi teiste lastega ja oma õpetaja juhendamisel.

HEV-lapse (sh andeka lapse) individuaalse arengu vajaduste toetamiseks teeb õpetaja kokkuleppel lapsevanemaga muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatustemetodid jm) või õppe- ja kasvatustegevuse sisus. Lapse varajane erivajaduste või andekuse määramine ning vastava arendustegevuse alustamine tagavad paremad võimalused lapse arenguks ja õppimiseks.

Sügisel selgitatakse lasteaias meeskonnatööna välja tuge vajavad ja andekad lapsed, jälgides kõiki arenguvaldkondi (kommunikatiivsed oskused, kognitiivsed oskused, sotsiaalsed oskused, motoorika, eneseteenindus, üldtervislik seisund). Samuti jälgitakse laste arengut pidevalt kogu õppeaasta jooksul ning vajadusel rakendatakse täiendavaid tugimeetmeid.

Alushariduses lähtutakse põhimõttest, et iga lapse arengut toetatakse vastavalt tema individuaalsetele vajadustele ning see tugi on lasteaia igapäevase töö loomulik osa. Selle tagamiseks rakendatakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses kolmetasandilist tugisüsteemi. Toe eesmärk on tagada lapsele tema arengut toetavad tingimused igapäevases lasteaiakeskkonnas. Lapsele vajaliku toe liigi määramine toimub lapse arengu jälgimise ja analüüsi käigus, kaasates vanemaid ja tugispetsialiste.

Üldine tugi on lasteaia pakutav tugimeede, mis toetab lapse arengut tavapärases rühmakontekstis. Kui õpetaja märkab, et laps vajab mõnes valdkonnas rohkem tähelepanu, kohandusi või juhendamist, saab lasteaed pakkuda lapsele üldist tuge. Üldise toe pakkumine on rühmas õpetaja ülesanne, vajadusel saab õpetaja paluda abi ja nõustamist tugispetsialistilt. Oluline on, et üldise toe pakkumisel tehakse õpikeskkonnas kohandusi, nii et laps saavutab õpieesmärgid.

Tõhustatud tugi määratakse lapsele, kes oma arengulise eripära tõttu vajab vähemalt üht tugispetsialisti teenust, spetsiifilist õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, keskkonda, metoodikat või spetsiifilisi vahendeid ning individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni 12 lapsega rühmas. Tõhustatud tuge saab soovitada kooliväline nõustamiskomisjon.

Erituge rakendatakse lapsele, kes oma arengulise eripära tõttu vajab mitut tugispetsialisti teenust, kohandusi mitmes valdkonnas (spetsiifiline õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, keskkond, metoodika või spetsiifilised vahendid) ning pidevat individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni kuue lapsega rühmas. Erituge saab soovitada kooliväline nõustamiskomisjon.

Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)

Tõhustatud toe ja eritoe vajadusega lapsele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK), mille eesmärgiks on koguda ja süstematiseerida teavet lapse arengu, oskuste ja vajaduste kohta, et kavandada sobivaid õppe- ja kasvatusmeetmeid.

IAJK on tugimeeskonna töö alusdokument, mis sisaldab:

- lapse üldandmeid (nimi, vanus, rühm, täitmise kuupäev);
- lapse tugevusi ja huvisid (nt millistes tegevustes laps tunneb end kindlalt, mida naudib);
- arenguvaldkondade kirjeldust (kognitiivne, sotsiaalne, emotsionaalne, kehaline, kõne areng jm);
- tähelepanekuid ja näiteid lapse toimetulekust igapäevaolukordades;
- märkusi rakendatud toetusmeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta;
- kokkuvõtet ja soovitusi edasiseks arendamiseks.

Individuaalne arenduskava (IAK)

Kui rühmaõpetajate järjepideva arengu hindamise tulemusel selgub, et lapse senine areng ei ole kulgenud eakohaselt, koostab rühma õpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialistidega, tugiteenuste koordineerija ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava (edaspidi IAK) neis valdkondades, milles laps arendamist vajab. IAK on lapse arengutaset ja eripärasid arvestav arendusplaan, mis toetab lapse võimetekohast arenemist. IAK koostamisel võetakse arvesse lasteaiaväliste spetsialistide soovitusi juhul kui lapsevanem on neid lasteaiaga jaganud.

Individuaalses arenduskavas kajastub:

- lapse arengu hetkeseis;
- IAK üldeesmärk;
- valdkondade põhised, lapsest lähtuvalt ning üksikasjalikult sõnastatud eesmärgid;
- planeeritud tegevused ja võtted eesmärgi saavutamiseks;
- eesmärgi saavutamist hindav ja analüüsiv osa;
- lapsevanema roll ja vastutus koduses keskkonnas ning üldised nõuanded.

IAK koostatakse minimaalselt kolmeks kuuks või kuni terveks õppeaastaks. IAK on täitmiseks kõikidele kaasatud osapooltele võrdväärselt. IAK täiendatakse õppeaasta jooksul vastavalt vajadusele, vahekokkuvõtted tehakse veebruaris ning õppeaasta kokkuvõtted mais. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös tugispetsialistide ning lastevanematega kokkuvõtte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasisest toe vajadusest. IAK on ametlik dokument, mis allkirjastatakse kõigi osapoolte poolt. Allkirjastamine kinnitab, et osapooled on teadlikud planeeritud tööst ja oma vastutusest eesmärkide elluviimisel.

Muutused lapse arengus fikseeritakse individuaalse arenduskava kokkuvõttes ning lapse arengukaardis ELIIS'is.

Koostöö lastevanematega

Lastevanematega koostöö eesmärgiks on olla toeks peredele lapse koolivalmiduse kujundamisel, mis annab lapsele võimaluse edukalt toime tulla nii koolis kui edaspidises täiskasvanuelus.

Lasteaia ja lapsevanema koostöö lapse arengu toetamiseks põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Lapsevanemaid teavitatakse õppe- ja kasvatustöö põhimõtetest ning alushariduse alusväärtustest.

Pedagoogid teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja tervisest ning lapsevanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse.

Pedagoogid koostöös tugiteenuste koordineerijaga loovad lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse toetamise küsimuses.

Erinevateks koostöö võimalusteks on:

- perevestlus lapse lasteaeda tulekul;
- teadete ja palvete edastamine rühma stendil;
- info jagamine ning õppe- ja kasvatustöö kajastamine ELIIS'i kaudu;
- lastevanemate koosolekute läbiviimine vähemalt üks kord õppeaastas;
- lapse arenguvestluse läbiviimine vähemalt üks kord õppeaastas;
- rahuloluküsitlused lastevanematele;
- ülemajaliste ja rühmasiseste ühiste sündmuste läbiviimine (peod, näitused, teemaõhtud);
- kaasamine lasteaia hoolekogusse;
- igapäevane suhtlus rühmaõpetajaga, vastastikune info vahetamine lapse heaolu ja tervisega seotud küsimustes.

Üldoskuste õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja

lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

Üldoskused

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevate valdkondade sisu. Tuge vajavatel lastel valdkondade sisust ja tegevusest lähtudes jõukohastatakse õppe- ja kasvatustegevusi, kasutades erinevaid õpetamise meetodeid.

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kolmeaastane laps**:

- 1) suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
- 2) kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
- 3) jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
- 4) sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
- 5) kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
- 6) suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
- 7) suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) suudab mängule keskenduda;
- 2) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- 3) rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- 4) näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust;
- 5) algatab mängu ja arendab mängu sisu;
- 6) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 7) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 8) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 9) tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Mänguoskuste eeldatavad tulemused vanuseti*Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026*

3–4	4–5	5–6	6–7
Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab mängule keskenduda.
Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jälgendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada julgustust ja tuge.	Algatab lihtsamaid mängu (nt „teeme kooki”).	Algatab mängu ja toob neisse uusi ideid.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.
Algatab lihtsaid mängu (nt autosõit).	Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mängu.	Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu.	Algatab mängu ja arendab mängude sisu.
Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
Mängib mängu ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslasega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt.	Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
Tunneb rõõmu koosmängust täiskasvanu toel.	Õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.	Väljendab oma tundeid võidu ja kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskus on oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada – hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kolmeaastane laps**:

- 1) tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
- 2) suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
- 3) mõistab lihtsamat kõnet;
- 4) valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
- 5) väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
- 6) suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
- 7) oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
- 8) oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
- 9) suudab järgida lihtsat juhust;
- 10) oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
- 2) saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;
- 4) esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
- 5) oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
- 6) saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 7) kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- 8) kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Tunnetus- ja õpioskuste eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

3–4	4–5	5–6	6–7
Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed”).	Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed“), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe- kolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile“).	Suudab täita kahe- kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust.
Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...“) ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihma sadas, ei saanud õue minna“).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus- tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid“).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus- tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.

Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist.	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.
Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katse-eksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused on oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslast, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda koostööst võimaldavatest eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kolmeaastane laps**:

- 1) oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
- 2) on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
- 3) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- 4) saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
- 5) loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
- 6) jagab mõnikord asju ka teistega;
- 7) algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
- 8) oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
- 2) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 3) oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
- 4) teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
- 5) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 6) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 7) osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
- 8) suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Sotsiaalsete oskuste eeldatavad tulemused vanuseti*Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026*

3–4	4–5	5–6	6–7
Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	Märkab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata.	Arvestab teiste tunnetega grupitegevustes.	Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil.	Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama.	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombed.	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.
Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kolmeaastane laps**:

- 1) tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- 2) tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- 3) suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- 4) suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- 5) saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- 6) paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;
- 2) kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
- 3) suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
- 4) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 5) oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
- 6) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Eneseregulatsiooni oskuste eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

3–4	4–5	5–6	6–7
Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine).	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda.
Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest.	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.
Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esmased eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse eeldatavad arengutulemused

Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse erinevaid valdkondi. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused esitatakse kuues valdkonnas:

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine.

VALDKOND MINA JA KESKKOND

Valdkond Mina ja keskkond õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel;
- 2) suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
- 3) suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
- 4) suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- 5) suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
- 6) suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis ning digikeskkonna erinevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- 2) oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;
- 3) oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 4) oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- 5) oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- 6) saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- 7) oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- 8) oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- 9) oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- 10) oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;

- 11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- 12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- 13) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- 14) oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest;
- 15) oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- 16) oskab liikluses ohutult käituda;
- 17) oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesine toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- 18) oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- 19) oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- 20) oskab selgitada raha otstarvet;
- 21) teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- 22) oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.

Mina ja keskkond valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest.
Kodu, pere, peretraditsioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümbolid ja kultuuritraditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja aitavad tal end hästi tunda.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Hammaste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi,	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
	jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	(nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, päev, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaaegadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaaegu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodusnähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaaegu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.
Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Kiusamisvaba käitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.
Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid.

VALDKOND KEEL JA KÕNE

Valdkond Keel ja kõne õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
- 2) luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
- 3) pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
- 4) suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lasteaeda;
- 5) õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama;
- 6) suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
- 7) toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
- 8) toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps:**

- 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- 3) oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) oskab jutustada pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
- 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- 6) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 7) oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 8) tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- 9) oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- 10) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Keele ja kõne valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

Alavaldkonnad	3–4	4–5	5–6	6–7
Kirjalik kõne	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirja pildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldamine	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteõeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.
Suhtlemine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.
	Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähesel abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid

Alavaldkonnad	3–4	4–5	5–6	6–7
				ning vahendada seejuures oma tundeid.
	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldest ning oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
	Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
	Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

VALDKOND MATEMAATIKA

Valdkond Matemaatika õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
- 2) suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
- 3) seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps**:

- 1) oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
- 2) oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
- 3) oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke +, –, =;
- 5) oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- 6) oskab järjestada kuni viiete esete suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- 7) oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem;
- 8) orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;
- 9) oskab määrata kellaaega täistundides;
- 10) oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses;
- 11) oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;
- 12) teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- 13) oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- 14) tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
- 15) märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

Matemaatika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Hulga mõiste ja võrdlemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem</i> , <i>vähem</i> , <i>võrdselt</i> .
Loendamine, numbritunde tundmine ja arvutamine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamist aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti.
Suurused ja mõõtmine, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viiete eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatahti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
		võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „raskem”.	mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i> .	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i> .	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .	Oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .
	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt pildidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaagu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaegadeaga.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses.
	Kirjeldab aastaaga, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
	Märgab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga / seostab tegevusi päevaosadega (hommikul tulen lasteaeda; lõunal on lõunasöök; õhtul lähen koju).	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaega täistundides.
Orienteerumine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

VALDKOND KUNST

Valdkond Kunst õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
- 2) toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
- 3) luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
- 4) luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
- 5) seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps:**

- 1) oskab leida ümbritseva vaatllemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
- 2) oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
- 3) kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
- 4) oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
- 5) oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;
- 7) kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
- 8) oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Kunsti valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti*Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026*

3–4	4–5	5–6	6–7
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstimaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.
Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

VALDKOND MUUSIKA

Valdkond Muusika õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- 2) julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
- 3) luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
- 4) tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps:**

- 1) oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi;
- 2) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 3) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 4) oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega;
- 5) oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
- 6) oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega;
- 7) oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

Valdkond muusika eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkük, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

VALDKOND LIIKUMINE

Valdkond Liikumine õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele tingimused ja võimaldada aktiivset tegutsemist üksi ja rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
- 2) rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;
- 3) suunata lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu;
- 4) suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutuste sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- 5) tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane laps:**

- 1) suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud;
- 4) oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- 5) suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
- 7) oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- 8) oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 9) oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
- 10) oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu;
- 11) oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

Liikumise valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026

3–4	4–5	5–6	6–7
Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestmavaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Suudab kõndida lühikest maad (nt 2-3m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.

3–4	4–5	5–6	6–7
Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jälgendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, lindid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).
Mängib täiskasvanu juhendamisel, lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu.
Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **kuue- kuni seitsmeaastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:**

- 1) mõistab tuttavalt teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eesti keelset kõnet;
- 2) tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viiepega toetatud, ja toimib vastavalt;
- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
- 6) suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viiepega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
- 7) tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- 8) oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega;
- 9) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eeldatavad tulemused vanuseti*Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjal 2026*

3–4	4–5	5–6	6–7
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavat teemat ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud ja toimib vastavalt.
Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.
Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.

3-4	4-5	5-6	6-7
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel”).	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirja pildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

VALDKOND PÄRIMUSKULTUUR

Valdkond pärimuskultuur põhimõtted on:

- 1) äratada lastes huvi eesti kultuuripärandi vastu, laste kaudu lapsevanemates ja ka väljaspool lasteaeda.

Valdkonna sisuks on:

- 1) rahvapärimuslik laul, tants, laulu-, muusika-, liikumisosavus, jõu- ja lavastusmängud, liisusalmid, mõistatused, vanasõnad, ahellaulud- ja lugemised, muistendid, jutud ja muinasjutud, kõnekäänud, pillide tutvustamine ja õpetamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) teab ja tunneb, kogeb ja väärtustab eesti rikast rahvapärandit;
- 2) teab rahvakalendri tähtpäevi ja kombeid;
- 3) tunnetab ennast kodanikuna;
- 4) väärtustab teiste rahvaste kultuuri.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning 1-3 -aastaste laste eeloscused vanuseti

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevus toimub kooskõlas lasteaia päevakavaga, mis loob lapsele turvatunde ja rütmi. Õppimine ja kasvamine toimuvad eelkõige läbi igapäevatoimingute, laste mängu ning nii kavandatud kui ka spontaanselt tekkivate tegevuste. Hoiurühmade tegevused on lühiajalised ning toimuvad pigem individuaalselt, paaris või väikeses alarühmas. Täiskasvanu suunab ja juhendab lapsi ning pakub võimalikku tuge, et tegevus oleks arendav, nõuaks vähest pingutust ja pakuks ka eduelamust.

Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
- 2) kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
- 3) jälgendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
- 4) sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
- 5) kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
- 6) suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
- 7) suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
- 2) suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda vastavalt oma arengutasemele;
- 3) mõistab lihtsamat kõnet;
- 4) valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
- 5) väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
- 6) suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
- 7) oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
- 8) oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
- 9) suudab järgida lihtsat juhust;
- 10) oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
- 2) on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
- 3) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- 4) saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
- 5) loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
- 6) jagab mõnikord asju ka teistega;
- 7) algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
- 8) oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

Eneseregulatsioonioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- 2) tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- 3) suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- 4) suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- 5) saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- 6) paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

Valdkond Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) reageerib oma nimele;
- 2) tunneb ennast ära piltidel;
- 3) osutab küsimisel pereliikmetele ja tuttavatele inimestele;
- 4) osutab ja/või nimetab mööbliesemeid, nõusid, riietusesemeid, mänguasju;
- 5) teab esemete otstarvet ja kasutab neid sihipäraselt;
- 6) eristab ja tunneb ära loomi, neile osutades või neid nimetades;
- 7) oskab nimetada või osutada linnule, loomale, puule, lillele, pilvele, autole, majale jne.

Valdkond Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) mõistab lihtsaid korraldusi (nt „*Too pall!*“);
- 2) tunneb ära oma nime ja reageerib kutsumisele;
- 3) ütleb lihtsamaid sõnu ja lauseid;
- 4) kasutab lihtsustatud sõnu;
- 5) näitab kehaosi enda või nuku pealt;
- 6) suhtleb viipamise ja osutamise abil;

- 7) ühendab sõnu lauseteks;
- 8) kasutab asesõnu (*mina, sina*) ja omastavat käänet (*issi auto*);
- 9) kasutab tegusõnu ja lihtsaid omadussõnu (*jookseb, punane*).

Valdkond Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) eristab erinevaid suurusi (nt *suur pall* vs *väike pall*);
- 2) saab aru lihtsatest põhjus-tagajärg-seostest (nt kui panen klotsi torusse, kukub see alla);
- 3) sobitab esemeid avadesse (nt kujundikast);
- 4) jäljendab loendamist täiskasvanu eeskujul;
- 5) mõistab loendamise ideed (võib eksida järjekorras);
- 6) märkab erinevusi (nt üks sokk on kadunud → tajub puuduvat eset);
- 7) rühmitab esemeid värvi, suuruse või kuju järgi;
- 8) tutvub mõistetega *rohkem, vähem, samapalju*;
- 9) eristab lihtsaid kujundeid: ring, ruut;
- 10) saab aru lihtsamatest kohamõistetest (*sees, all, peal*).

Valdkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) hoiab käes värvipliiatsit või kriiti;
- 2) kritseldab spontaanselt (joon ei pruugi veel midagi tähendada);
- 3) naudib värvide kasutamist (näpuvärvid, pintliga värvi kandmine paberile);
- 4) kasutab julgelt paberipinda joonistades ja maalides;
- 5) saab aru, mida saab teha pliiatsi, värvide, pintsli, paberiga;
- 6) annab kritseldamisele nime;
- 7) osaleb täiskasvanu juhendatud lihtsates kunstitegevustes;
- 8) mudib, rullib, veeretab, tükeldab plastiliini või voolimismassi.

Valdkond Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) tunnetab ja matkib lihtsat rütmi (plaksutab, patsutab, koputab);
- 2) kuulab ja eristab helisid, meloodiaid;
- 3) reageerib tuttavale muusikale;
- 4) laulab ja jäljendab häälistsusi, fraase, lihtsaid sõnu;
- 5) õpib häält kasutama ning katsetama oma hääle kõrgust, tugevust, kõla;
- 6) väljendab ennast loovalt – liigub, tantsib, mängib pilli;
- 7) katsetab erinevaid rütmipille.

Valdkond Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) õpib tasakaalu – seismist ja kõndimist kitsal pinnal;
- 2) õpib koordineatsiooni – käte ja jalgade kooskõla liikumises, palli viskamist/veeretamist ja püüdmist;
- 3) õpib tugevust ja vastupidavust – ronimist, sihipärast kõndimist (jalutuskäigud);
- 4) õpib liigutuste täpsust ning käe ja silma koostööd – esemete asetamine õigele kohale.

Üldmootorika

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) kõnnib ja jookseb iseseisvalt, pöörab liikudes suunda;
- 2) ronib madalatel pindadel (diivanil, astmetel);
- 3) püüab, viskab ja veeretab palli;
- 4) hüppab mõlemal jalal korraga;
- 5) tantsib ja liigub muusika rütmis.

Peenmootorika

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **1-3 –aastane laps:**

- 1) laob ehitusklotsidest torni;
- 2) rebib ja kortsutab paberit;
- 3) paneb asju karpi ja võtab välja;
- 4) sööb ja joob ise, kasutab lusikat ja tassi;
- 5) joonistab pliiatsi või kriidiga;
- 6) avab ja sulgeb lihtsaid lukke, purke, karpe;
- 7) püüab riietuda (tõmbab mütsi pähe, võtab sokid jalast ära).

Lapse arengu hindamine

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise eesmärgid

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise eesmärgiks on:

- 1) lapse eripära mõistmine;
- 2) lapsele vajaliku toe väljaselgitamine;
- 3) lapse arengu ja positiivse enesehinnangu toetamine;
- 4) õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine koostöös lapse ja vanemaga.

Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus

Lapse arengu hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks. Lasteaias on oluline arvestada iga lapse arengu ja toevajadusega ning pakkuda asjakohast tuge.

Lapse arengu hindamisel ja toetamisel lähtutakse alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud põhimõtetest. Lapse arengu hindamise aluseks on Tõrvandi lasteaed Rüblik õppekavast lähtuvad eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevuses. Infot kogutakse erinevaid meetodeid (vaatlused, vestlused, arengumapp) kombineerides. Lapse arengu hindamine toimub koostöös õpetaja, lapsevanema, tugispetsialistide ning muusika- ja liikumisõpetajatega. Pedagoogid tutvustavad lastevanematele laste arengu hindamise põhimõtteid.

Pedagoogid täidavad vähemalt üks kord õppeaastas ELIIS'is lapse arengukaardi, mis on aluseks lapse arenguvestluse toimumiseks lapsevanemaga. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi, saavutusi ning tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Vähemalt üks kord õppeaasta jooksul viiakse lapsevanemaga läbi lapse arenguvestlus, kus antakse vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest. Lapsevanem esitab vestlusel seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes ning lepatakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks. Arenguvestluse tulemused dokumenteeritakse ja allkirjastatakse nii lapsevanema kui õpetaja poolt.

Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed (märts-aprill) koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse arenguvaldkondade tulemused.

Koolivalmiduse hindamine

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanute selgitusi ja korraldusi.

Koolivalmiduse kujunemist jälgitakse pedagoogide, eripedagoogi ja logopeedi poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelse perioodi vältel. Vajadusel toetatakse last individuaalsete tegevustega või koostatakse

individuaalne arenduskava neis valdkondades, milles laps abi vajab. Laste kooliks ettevalmistamisel tehakse koostööd lastevanemate ja tugispetsialistidega. Koolivalmiduse hindamise aluseks on Alushariduse riikliku õppekava (2025) 6-7 -aastaste laste üldoskused ja valdkondade eeldatavad tulemused. Koolivalmiduse hindamine toimub lapse arengu analüüsimise põhjal. Lasteaia õppekava läbinud lapsele koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Lapsevanem annab ARNO-keskkonnas nõusoleku, et kool, kus laps asub täitma koolikohustust, saab lasteaialt läbi ELIIS-keskkonna koolivalmiduskaardi.

Õppimiskohustuse edasilükkamine ühe õppeaasta võrra.

Tulenevalt lapse tervislikust seisundist, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste ebapiisavast arengust või õppekava omandamise raskustest, teavitatakse lapsevanemat võimalusest koostöös lasteaiaga kaaluda õppimiskohustuse edasilükkamist ühe õppeaasta võrra. Õppimiskohustuse edasilükkamise osas nõustavad lapsevanemat lasteaia tugispetsialistid ja rühmaõpetajad, vastava soovitus kinnitab direktor käskkirjaga. Kui tekivad eriarvamused või on vaja täiendavat nõu, on lapsevanemal võimalus otsuse saamiseks pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) poole.

Õppimiskohustuse east noorema lapse koolivalmidus.

Lapsevanem võib lasteaeda teavitada soovist oma laps varem kooli panna. Sel juhul hindavad õpetajad õppimiskohustuse east noorema lapse koolivalmidust ja sotsiaalset küpsust ning koostavad koolivalmiduskaardi, milles on antud selge soovitus kooli õppima asumiseks. Lapse seaduslik esindaja peab teavitama kohalikku omavalitsust õppimiskohustuslikust east noorema lapse kooli panemise soovist enne 1. maid. Peale 1. maid esitatud soovi korral võtab kool lapse õpilaseks vastu vaba õppekoha olemasolul.

Lapse arengumapp

Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust. Arengumappi täiendatakse alates lapse saabumisest lasteaeda kuni lapse lasteaiast lahkumiseni. Lapse arengumapp võib olla nii paberkandjal kui ka digitaalne. Pedagoogid täiendavad lapse arengumappi kogu õppeaasta vältel.

Arengumapp sisaldab:

- 1) tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, tegevuste kirjeldused, küsitlused jne);
- 2) lapse töötulemuste näidiseid (käelistest töödest, töölehti);
- 3) lapse huvitavaid ütlemissi, sõnalist loomingut jne;
- 4) lastevanemate küsitlusi laste kohta.

Lapse arengumappi hoitakse rühmaruumis, lapsevanemal on võimalus arengumapiga tutvuda vastavalt tema soovile. Last ja peret puudutavaid andmeid töötleb lasteaed vastavalt andmekaitse seadusele. Lapse arengumapp antakse lapse lahkumisel lasteaiast lapsevanemale kaasa.

Lapse arenguvestlus

Arenguvestlus on õpetajate, lastevanemate või lapse eestkostjate vaheline usalduslik arutelu lapse arenguks soodsate tingimuste loomisest.

Arenguvestluse eesmärgiks on:

- 1) leida võimalused koostööks lasteasutuse ja kodu vahel;
- 2) anda tagasiside lapse arengu vastavusele lasteaia õppekavas sätestatud vanuselistele eeldatavatele tulemustele;
- 3) leppida kokku eeloleva perioodi arengueesmärkides ja nende saavutamise võimalustes;
- 4) luua lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

Arenguvestluse aluseks on lapse arengumapp ja lapse arengu kaart ELIIS´is. Vajadusel võib arenguvestlusesse kaasata teisi lastega tegelevaid lasteasutuse töötajaid (juhtkond, tugispetsialistid). Arenguvestlus viiakse läbi vähemalt üks kord aastas jooksva õppeaasta 31.maiks.

Arenguvestluse korraldamise ja läbiviimise eest vastutavad rühmaõpetajad. Arenguvestluse tulemused on konfidentsiaalsed ja ei kuulu kolmandatele isikutele avaldamiseks.

Õppekava arendamise ja täiendamise kord

Õppekava uuendamine ja arendamine on järjepidev protsess, milles osalevad kõik lasteaia pedagoogid. Õppekava arendamiseks moodustatud töögruppide ettepanekud arutatakse läbi pedagoogilisel koosolekul ning otsused võetakse vastu protokolliliselt. Muudatusettepanekuid võivad esitada kõik lasteaia töötajad, lapsevanemad ning lasteaia pidaja. Õppekava muudatused fikseeritakse pedagoogilise koosoleku protokollis ning kinnitatakse direktori käskkirjaga. Õppekava ajakohastamisel lähtutakse lasteaia arengukavast, sisehindamise tulemustest, laste arenguvajadustest ning kehtivatest õigusaktidest.

LISAD

Lisa 1. HOP mudel

TÕRVANDI LASTEAED RÜBLIK HEV LAPSE TOETAMINE

I MÄRKAMINE

Tutvumine lapse ja perega
Vaatlused, arengu hindamine
Hindamistulemuste analüüs – õpetajad,
tugispetsialistid
HEV lapse märkamine
Kaardistamine - TUKO

II PLANEERIMINE

HEV laste ümarlauad
Tegevuskava koostamine
Õppekorralduse kavandamine
Tugiteenuste plaani koostamine
IAK, KTK avamine

III SEKKUMINE

Tegevuste ja tegevuskava rakendamine
Koostöö lapsevanemaga
Nõustamine
Vajadusel lasteaiaväline koostöö

IV MONITOORING

Vahekokkuvõtted
Vajadusel korrektsioon
Tegevuste planeerimine

V HINDAMINE JA LÕPETAMINE

Tugimeetmete tulemuslikkuse analüüs
Koolivalmiduskaart
Vajadusel soovitus erialaspetsialistile
pöördumiseks

